

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 18, maj 2023 12:25

Alicja Cisowska

Odsłony: 747

---

Wczesne działanie w celu wsparcia dzieci i opiekunów jest najlepszą inwestycją, jaką rządy i darczyńcy mogą poczynić, aby skutecznie reagować na złożone kwestie psychospołeczne, z którymi borykają się dziś najmłodsi na świecie.

Jak zaznaczają eksperci UNICEF, dzieci i nastolatki narażone na ubóstwo, przemoc i zaniedbanie, choroby lub kryzysy humanitarne są najbardziej podatne na rozwój problemów związanych z ich zdrowiem psychicznym. Długotrwałe narażenie na niepokojące wydarzenia może powodować ciągłą reakcję na stres i mieć poważny wpływ na doraźną i długofalową kondycję zdrowotną, rozwój i dobrostan dzieci. Warunki społeczno-ekonomiczne we wrażliwych rozwojowo fazach wczesnego życia i dorastania mają bezpośredni wpływ na zmiany funkcjonalne w mózgu związane z uczeniem się, interakcjami społecznymi i pamięcią, aż do okresu dojrzewania i dorosłości.

Zdrowie psychiczne to kwestia globalna – na całym świecie 14 proc. dzieci i nastolatków doświadcza zaburzeń psychicznych wymagających profesjonalnej pomocy, w Polsce ten odsetek wynosi 9 proc. Jednak, choć Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że globalnie samobójstwa są czwartą najczęstszą przyczyną zgonów wśród nastolatków, w Polsce według danych Komendy Głównej Policji jest to drugi najpowszechniejszy powód, po wypadkach komunikacyjnych.

Skuteczne zapobieganie kryzysom i ograniczanie ryzyka wystąpienia zaburzeń psychospołecznych u dzieci wymaga zadbania o szereg czynników ochronnych, obejmujących m.in. troskliwych opiekunów, bezpieczne środowisko szkolne i pozytywne relacje z rówieśnikami. Znaczące bariery, w tym stygmatyzacja i brak funduszy, niewystarczająca liczba specjalistów i brak miejsc w placówkach zdrowotnych uniemożliwiają wielu dzieciom dostęp do potrzebnego im wsparcia.

Standardem, według WHO, powinien być jeden lekarz specjalista przypadający na 10 tys. populacji dzieci i młodzieży. Według danych NIK w Polsce ten wskaźnik w 2018 r. wynosił zaledwie 0,51. Co więcej, jak wylicza Naczelna Izba Lekarska, choć liczba lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży wykonujących zawód w ostatnich latach rosła – z 253 w 2012 r. do 462 w 2022 r., problemem jest jednak spadająca liczba lekarzy specjalistów I stopnia – odpowiednio z 43 do 39.

Należy także zauważyć zasadniczą dysproporcję w dostępie do specjalistów w zależności od czynnika terytorialnego. W 2018 r. liczba pacjentów przypadających na jednego psychiatrę dziecięcego w woj. łódzkim wynosiła 202, a w podkarpackim 980 – w skali kraju średnio było to 417 osób. Wdrażana od 2020 r. reforma psychiatrii dzieci i młodzieży, zakładająca przeniesienie opieki medycznej i terapeutycznej jak najbliżej środowiska najmłodszych, nie przyniosła jeszcze oczekiwanych rezultatów.

UNICEF zaznacza, że podjęcie wcześniej działań w celu wsparcia dzieci i opiekunów jest najlepszą inwestycją, jaką rządy i darczyńcy mogą poczynić w celu promowania dobrego zdrowia psychicznego, zapobiegania kryzysom w tym obszarze oraz reagowania na złożone kwestie psychospołeczne, z którymi borykają się najmłodsi na całym świecie. Takie starania są niezbędne i znacznie tańsze niż ponoszone przez całe życie koszty bezczynności.

*Źródło: UNICEF*